

УДК 340.1:004.8

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2026.3.54>

ЖУРАВЛЬОВА Т.В.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПРАВОВИХ МЕЖ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ В УМОВАХ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ: ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ ВИМІР

TRANSFORMATION OF THE LEGAL BOUNDARIES OF STATE POWER IN THE CONTEXT OF THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE: A THEORETICAL AND LEGAL DIMENSION

У статті досліджується трансформація правових меж здійснення державної влади в умовах поширення алгоритмізації та використання технологій штучного інтелекту. Обґрунтовується необхідність переосмислення традиційних теоретико-правових уявлень про механізм держави, межі державної влади, юридичну відповідальність та принципи її здійснення з урахуванням технологічної зміни способів реалізації владних повноважень. Акцентовано увагу на тому, що використання алгоритмічних систем у діяльності органів державної влади не означає передачі владних повноважень штучному інтелекту, оскільки технологічний інструмент не набуває самостійної державно-владної компетенції та не може виступати суб'єктом юридичної відповідальності. Водночас алгоритмізація здатна істотно впливати на процес формування, обґрунтування та реалізації владних рішень, що зумовлює необхідність встановлення нових правових гарантій. Запропоновано розглядати алгоритмізацію державної влади як технологічно опосередковану форму реалізації державних функцій, за якої змінюється не суб'єкт владного повноваження, а спосіб його практичного здійснення. Обґрунтовано авторський підхід до визначення алгоритмічної законності як вимоги відповідності праву не лише кінцевого владного рішення, а й усієї послідовності юридично значущих алгоритмічних процедур, що передують його прийняттю. Визначено взаємозв'язок між алгоритмічною ефективністю, правовою визначеністю, людським контролем і юридичною відповідальністю як базовими умовами легітимного використання штучного інтелекту державою. Доведено, що автоматизація владних процедур не повинна створювати сферу «безвідповідального рішення», у якій неможливо встановити суб'єкта, відповідального за наслідки застосування алгоритмічної системи. Особливу увагу приділено проблемі так званої «чорної скриньки», коли особа не має можливості зрозуміти логіку формування рішення, яке безпосередньо впливає на її права та законні інтереси. У цьому контексті обґрунтовано необхідність розглядати доступність пояснення алгоритмічно опосередкованого владного рішення як сучасний прояв принципу правової визначеності. Сформульовано теоретичні положення щодо необхідності збереження людського контролю над процесами, здатними породжувати юридично значущі наслідки. Встановлено, що цифрова трансформація державної влади повинна розглядатися не як послаблення правових обмежень держави, а як зміна способів їх забезпечення. У результаті сформовано авторське бачення співвідношення державної влади та штучного інтелекту, відповідно до якого технологічне ускладнення механізму держави має супроводжуватися пропорційним посиленням правових механізмів контролю, підзвітності та відповідальності.

Ключові слова: держава, державна влада, механізм держави, штучний інтелект, алгоритмізація, цифровізація, правові межі, правова визначеність, алгоритмічна законність, юридична відповідальність, людський контроль, публічна влада, автоматизація, теорія держави і права.

© ЖУРАВЛЬОВА Т.В. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри теорії держави та права (Дніпровський державний університет внутрішніх справ) <https://orcid.org/0000-0002-1030-2745>

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

The article examines the transformation of the legal boundaries of the exercise of state power in the context of the spread of algorithmization and the use of artificial intelligence technologies. The need to rethink traditional theoretical and legal ideas about the mechanism of the state, the boundaries of state power, legal responsibility and the principles of its implementation is substantiated, taking into account technological changes in the methods of exercising power. Attention is focused on the fact that the use of algorithmic systems in the activities of state authorities does not mean the transfer of power to artificial intelligence, since the technological tool does not acquire independent state and government competence and cannot act as a subject of legal responsibility. At the same time, algorithmization can significantly influence the process of forming, justifying and implementing government decisions, which necessitates the establishment of new legal guarantees. It is proposed to consider the algorithmization of state power as a technologically mediated form of implementing state functions, in which the subject of power changes, but the method of its practical implementation. The author's approach to defining algorithmic legality as a requirement for compliance with the law not only of the final power decision, but also of the entire sequence of legally significant algorithmic procedures preceding its adoption is substantiated. The relationship between algorithmic efficiency, legal certainty, human control and legal responsibility is determined as the basic conditions for the legitimate use of artificial intelligence by the state. It is proved that the automation of power procedures should not create a sphere of «irresponsible decisions», in which it is impossible to establish a subject responsible for the consequences of the application of the algorithmic system. Particular attention is paid to the problem of the so-called «black box», when a person is unable to understand the logic of forming a decision that directly affects his rights and legitimate interests. In this context, the need to consider the accessibility of the explanation of an algorithmically mediated power decision as a modern manifestation of the principle of legal certainty is substantiated. Theoretical provisions are formulated regarding the need to maintain human control over processes capable of generating legally significant consequences. It is established that the digital transformation of state power should be considered not as a weakening of the legal restrictions of the state, but as a change in the methods of their provision. As a result, the author's vision of the relationship between state power and artificial intelligence was formed, according to which the technological complication of the state mechanism should be accompanied by a proportional strengthening of the legal mechanisms of control, accountability and responsibility.

Key words: *state, state power, state mechanism, artificial intelligence, algorithmization, digitalization, legal boundaries, legal certainty, algorithmic legality, legal responsibility, human control, public power, automation, theory of state and law.*

Постановка проблеми. Стрімкий розвиток цифрових технологій та штучного інтелекту зумовлює істотну трансформацію способів функціонування сучасної держави. Технологічні системи поступово інтегруються у процеси аналізу інформації, прогнозування, контролю, підготовки та прийняття управлінських рішень, що змінює традиційне уявлення про механізм реалізації державної влади. Якщо раніше владне рішення переважно асоціювалося з безпосередньою діяльністю уповноваженої посадової особи або державного органу, то сьогодні між носієм владної компетенції та кінцевим рішенням дедалі частіше виникає алгоритмічно-технологічна ланка.

Така трансформація породжує принципово нові для теорії держави і права питання. Насамперед потребує переосмислення категорія державної влади в частині визначення допустимих способів її технологічного здійснення. Постає проблема встановлення правових меж використання алгоритмів у тих сферах, де результати їх функціонування можуть безпосередньо впливати на права, свободи та законні інтереси людини. Особливої актуальності набуває питання про те, чи може автоматизоване рішення вважатися належним проявом державної влади, якщо особа фактично позбавлена можливості зрозуміти механізм його формування, перевірити використані дані або встановити суб'єкта, відповідального за допущену помилку.

Проблема ускладнюється тим, що традиційні правові категорії формувалися переважно з урахуванням людського характеру владної діяльності. Правова компетенція, юридична відповідальність, мотивованість рішення, підконтрольність та підзвітність держави традиційно пов'язуються з конкретними суб'єктами, здатними усвідомлювати свої дії та нести за них юридичні

наслідки. Алгоритмічні системи не мають такого правового статусу, однак можуть фактично впливати на зміст владного рішення.

У зв'язку з цим виникає необхідність теоретико-правового визначення співвідношення між державою, її владними повноваженнями та технологічними інструментами їх реалізації. Принципово важливим є недопущення ситуації, за якої складність алгоритму фактично послаблює вимоги законності, правової визначеності та відповідальності держави. Цифровізація державної влади повинна не руйнувати систему правових обмежень, а забезпечувати її адаптацію до нових технологічних умов.

Отже, проблематика алгоритмізації державної влади потребує комплексного теоретико-правового осмислення, спрямованого на визначення нових параметрів законності, контролю, відповідальності та захисту прав людини в умовах технологічно опосередкованого здійснення державних функцій.

Аналіз досліджень і публікацій. Проблематика використання штучного інтелекту, алгоритмізації публічного управління та трансформації діяльності органів державної влади вже привертала увагу вітчизняних і зарубіжних науковців та стала предметом досліджень у межах юридичних, управлінських і теоретико-правових напрямів. Серед вітчизняних дослідників, праці яких мають значення для осмислення зазначеної проблематики, доцільно виокремити В. М. Василенка, І. В. Костенко, М. В. Кримського, В. С. Сірко, В. Старкова, Ю. І. Тюрю та інших науковців. У їх працях досліджуються правові та інституційні засади використання штучного інтелекту в публічному управлінні, питання алгоритмічного прийняття рішень, правові ризики цифровізації, проблеми прозорості, підзвітності та забезпечення прав людини, а також особливості нормативно-правового регулювання відповідних технологій.

Окремий напрям наукових досліджень становлять праці, присвячені визначенню правової природи штучного інтелекту, його місця у системі правового регулювання та особливостям функціонування алгоритмічних систем у сфері публічної влади. У сучасній юридичній доктрині акцентується увага на необхідності забезпечення законності, прозорості, недискримінації, підзвітності та людського контролю під час застосування таких технологій. Водночас розвиток алгоритмізації зумовлює необхідність не лише формування спеціального нормативного регулювання, а й переосмислення фундаментальних категорій теорії держави і права, зокрема державної влади, механізму держави, правових меж її здійснення, юридичної відповідальності та правової визначеності.

Водночас, незважаючи на наявність значного наукового доробку, питання трансформації саме правових меж державної влади внаслідок її алгоритмізації не отримало достатнього комплексного теоретико-правового опрацювання. Поза належною увагою залишається проблема співвідношення державної владної компетенції та алгоритмічного інструменту її реалізації, визначення меж допустимої технологічної автономії, збереження юридичної відповідальності державного органу за рішення, прийняті із застосуванням штучного інтелекту, а також теоретичного обґрунтування алгоритмічної законності, правової визначеності та технологічної підконтрольності державної влади. Саме ці аспекти зумовлюють необхідність подальшого дослідження проблематики з позицій теорії держави і права та визначають наукову спрямованість цієї статті.

Метою статті є теоретико-правове обґрунтування трансформації правових меж здійснення державної влади в умовах алгоритмізації та використання штучного інтелекту, визначення особливостей технологічно опосередкованої реалізації владних повноважень, а також формування авторського підходу до забезпечення законності, правової визначеності, людського контролю та юридичної відповідальності у процесах автоматизованого прийняття державних рішень.

Виклад основного матеріалу дослідження. Державна влада традиційно характеризується через її інституційну, нормативну та функціональну складові. Інституційний вимір передбачає існування системи органів держави та посадових осіб, уповноважених здійснювати владні повноваження. Нормативний вимір пов'язаний із правовим закріпленням компетенції відповідних суб'єктів. Функціональний вимір визначається конкретними способами реалізації владних повноважень. Цифровізація держави насамперед змінює функціональний вимір державної влади. Однак із поширенням штучного інтелекту технологічна трансформація починає впливати і на інституційно-нормативну складову. Причиною цього є те, що алгоритмічні системи можуть виконувати частину інтелектуально-аналітичних операцій, які раніше здійснювалися виключно людиною.

Саме тут виникає необхідність принципового розмежування понять «виконання функцій» та «здійснення владного повноваження». Алгоритм може виконувати функцію аналізу, класифікації, прогнозування або формування рекомендації, але це ще не означає, що він набуває статусу суб'єкта владного повноваження. Відповідно, використання штучного інтелекту не повинно

змінювати юридичну належність владного рішення. Якщо закон наділяє певний державний орган відповідною компетенцією, застосування алгоритмічної системи для підготовки або прийняття рішення не означає переходу компетенції до алгоритму.

Цей висновок має важливе значення для теорії держави і права. Технологічний інструмент не може бути самостійним носієм державної влади, оскільки не має самостійної правосуб'єктності, легітимованої законом компетенції та юридичної відповідальності. Отже, алгоритмізація не створює нового суб'єкта державної влади, а трансформує спосіб реалізації вже існуючих владних повноважень. Такий підхід дозволяє сформулювати принцип, який можна визначити як принцип технологічної нейтральності носія владного повноваження. Його сутність полягає у тому, що зміна технологічного способу реалізації державної функції не повинна автоматично змінювати визначеного законом суб'єкта владного повноваження.

Особливої уваги заслуговує проблема правової визначеності. Правова визначеність передбачає можливість особи передбачати правові наслідки своїх дій та розуміти підстави владного втручання у сферу її прав та законних інтересів. Якщо рішення формується алгоритмічною системою, особа повинна мати можливість зрозуміти, чому саме було прийнято відповідне рішення. Тут виникає феномен «чорної скриньки». Складні системи машинного навчання можуть формувати результат на основі значної кількості параметрів, взаємозв'язок між якими не завжди може бути зрозумілий користувачу [1]. Для державної влади така ситуація є особливо проблемною, оскільки рішення державного органу не може бути легітимним лише тому, що його сформувала технологічно складна система. З теоретико-правової точки зору це означає, що технологічна складність не може бути підставою для зниження стандартів правової визначеності. Навпаки, чим складнішою є технологія, за допомогою якої держава здійснює владний вплив, тим вищими мають бути вимоги до прозорості та пояснюваності відповідного рішення.

При цьому пояснюваність не слід ототожнювати з обов'язковим розкриттям програмного коду алгоритму. Для права принципово важливим є інше: особа повинна розуміти юридично значущі обставини, які стали підставою для рішення, критерії, що були застосовані, та можливість їх перевірки. Таким чином, пояснюваність алгоритмічного рішення слід розглядати як сучасну форму реалізації принципу правової визначеності.

Наступним фундаментальним питанням є юридична відповідальність. Традиційна модель державної влади передбачає можливість встановити суб'єкта, який прийняв рішення, його компетенцію та правові наслідки відповідного рішення. В умовах алгоритмічного управління може виникнути ситуація, коли посадова особа формально затверджує результат, сформований автоматизованою системою. Проте сама по собі технологічна природа рішення не повинна створювати «зону безвідповідальності».

Український Закон України «Про адміністративну процедуру» має принципове значення у цьому контексті. Його стаття 62 передбачає можливість повного або часткового здійснення адміністративного провадження в автоматичному режимі та прямо встановлює відповідальність адміністративного органу за адміністративні акти, прийняті в автоматичному режимі [2]. Крім того, закон передбачає можливість прийняття адміністративного акта в автоматичному режимі у випадках, коли рішення може бути прийняте на підставі електронних документів у машинозчитуваному форматі та/або даних національних електронних інформаційних ресурсів [3].

Ця норма дозволяє зробити принциповий теоретико-правовий висновок: автоматизація способу прийняття рішення не означає автоматизації юридичної відповідальності. Іншими словами, алгоритм може бути інструментом прийняття рішення, але не може бути самостійним носієм юридичної відповідальності. Зазначене положення особливо важливе для подальшого розвитку концепції державної влади в умовах цифровізації. Якщо традиційно юридична відповідальність пов'язувалася із конкретною фізичною або юридичною особою, то в умовах алгоритмічного управління виникає необхідність розмежування відповідальності за різні етапи технологічного процесу: розроблення алгоритму, формування даних, його налаштування, використання та прийняття остаточного рішення. Однак таке розмежування не повинно призводити до втрати можливості притягнення держави до юридичної відповідальності перед особою.

Наступною фундаментальною категорією є принцип верховенства права. Його реалізація в умовах алгоритмічного управління передбачає, що технологічна система повинна функціонувати в межах права, а не замінювати право. Це означає, що алгоритм не може створювати нові обов'язки особи, встановлювати нові правові заборони або визначати межі прав людини поза межами законодавчого регулювання. Алгоритм може лише реалізовувати ті правила, які мають належну правову основу. Саме тому особливої актуальності набуває поняття «алгоритмічної

законності». Під нею доцільно розуміти відповідність не лише кінцевого рішення, а й усіх юридично значущих етапів функціонування алгоритмічної системи вимогам законодавства.

Алгоритмічна законність повинна охоплювати правомірність джерел даних, визначеність мети оброблення інформації, законність критеріїв оцінювання, дотримання прав людини, можливість перевірки результату та існування ефективного механізму оскарження. Особливого значення набуває принцип недискримінації. Алгоритм може відтворювати помилки або упередження, які містяться у даних, на яких він функціонує. Тому формальна нейтральність технології не гарантує фактичної нейтральності результату [4].

У цьому контексті державна влада повинна забезпечувати не лише технічний аудит алгоритмів, а й оцінювання їх впливу на права різних категорій осіб. Ще одним важливим аспектом є співвідношення автоматизації та людського контролю. Людський контроль не повинен обмежуватися формальним підтвердженням алгоритмічного результату. Він повинен передбачати реальну можливість перевірити дані, оцінити алгоритмічний висновок, врахувати додаткові обставини та відхилити рекомендацію системи.

Отже, у сфері державної влади доцільно виходити з моделі «human-in-the-loop», за якої штучний інтелект виконує аналітичну функцію, а людина зберігає правову функцію оцінювання та відповідальності [5]. Разом із тим повністю автоматизоване прийняття рішень не повинно розглядатися як апіорі незаконне. Законодавство вже допускає автоматичне адміністративне провадження у визначених випадках [2]. Тому питання полягає не в абсолютній забороні автоматизації, а у визначенні меж допустимої автоматизації.

На нашу думку, такі межі повинні визначатися насамперед характером правових наслідків рішення. Чим істотніше рішення впливає на права, свободи та законні інтереси особи, тим вищими повинні бути вимоги до людського контролю, мотивування, прозорості та можливості оскарження. У цьому контексті можна запропонувати трирівневу модель алгоритмічної участі держави.

Перший рівень – технічний, коли алгоритм здійснює виключно оброблення, сортування та систематизацію інформації. Такий рівень характеризується найнижчим ризиком для прав особи.

Другий рівень – аналітичний, коли алгоритм виявляє закономірності, прогнозує ризики або формує рекомендації для посадової особи. Тут уже виникає необхідність контролю за критеріями формування результату.

Третій рівень – владно-рішеннявий, коли результат алгоритмічної роботи безпосередньо породжує юридичні наслідки для особи. Саме цей рівень повинен характеризуватися найвищими стандартами правової визначеності, мотивованості, контролю та відповідальності.

Така класифікація дозволяє пов'язати рівень технологічної автономності алгоритму з рівнем правових гарантій особи. Окремої уваги заслуговує питання трансформації поняття державної функції. У класичній теорії держави державні функції реалізуються через діяльність відповідних органів та посадових осіб. В умовах цифрової держави частина операцій, необхідних для реалізації функцій, передається інформаційним системам.

Проте передача операцій не означає передачі самої функції держави. Функція залишається державною, оскільки її правова природа визначається не технологією реалізації, а суспільним призначенням та нормативною компетенцією держави. Саме тому доцільно розрізняти «технологічне виконання» та «юридичне здійснення» державної функції. Алгоритм може виконувати окремі операції в межах державної функції, однак юридичне здійснення цієї функції залишається пов'язаним із компетенцією державного органу. Водночас така модель породжує новий тип правовідносин – відносини щодо технологічно опосередкованої реалізації державної влади.

Під технологічно опосередкованою реалізацією державної влади пропонуємо розуміти такий спосіб здійснення державних функцій, за якого інформаційно-алгоритмічні системи виконують частину операцій із підготовки, аналізу або формування владного рішення, однак остаточна юридична сила такого рішення ґрунтується на компетенції державного органу та здійснюється в межах установлених законом процедур. Саме ця конструкція, на нашу думку, може стати одним із напрямів подальшого розвитку теорії цифрової держави.

Особливе місце в цій системі займає податкове адміністрування як один із показових прикладів. Податкові органи працюють із великими масивами інформації, що створює природне середовище для застосування алгоритмічних систем. OECD зазначає, що податкові адміністрації активно використовують ШІ для аналітичної роботи, підвищення дотримання податкового законодавства, виявлення ризиків та автоматизації повторюваних завдань [6].

Однак навіть у такій технологічно сприятливій сфері алгоритмічний результат не повинен автоматично отождествлятися з юридично встановленим фактом. Наприклад, визначення певної поведінки платника як потенційно ризикової може бути підставою для подальшого аналізу, але не повинно саме по собі створювати презумпцію вини особи. Цей приклад демонструє загальнішу закономірність: чим більша технологічна спроможність держави щодо аналізу особи, тим вищою повинна бути правова відповідальність держави за використання такої спроможності [7].

Таким чином, цифровізація не повинна розглядатися виключно як розширення можливостей держави. Вона одночасно створює потребу у посиленні юридичних гарантій особи. Саме тому сучасну концепцію правової держави доцільно доповнювати вимогою технологічної підконтрольності державної влади. Її сутність полягає у тому, що використання технологічних систем державою повинно залишатися відкритим для правового, інституційного та судового контролю [8].

Технологічна підконтрольність передбачає щонайменше чотири взаємопов'язані елементи: законність використання алгоритму; прозорість його юридично значущих параметрів; людський контроль; можливість оскарження результату [9]. Відсутність хоча б одного із цих елементів створює ризик виникнення «непідконтрольної алгоритмічної влади», коли фактичний вплив на правове становище особи здійснюється технологічною системою, а традиційні механізми юридичної відповідальності виявляються недостатніми.

Тому основним завданням сучасної теорії держави і права має стати не лише дослідження того, як технології змінюють державу, а й визначення того, які фундаментальні правові принципи не повинні змінюватися незалежно від рівня технологічної трансформації державної влади [10]. До таких принципів належать верховенство права, законність, правова визначеність, юридична відповідальність, рівність, пропорційність, повага до прав людини та доступ до ефективного правового захисту. Отже, штучний інтелект повинен розглядатися не як альтернатива праву, а як технологічний інструмент, діяльність якого має бути повністю включена у правову систему.

Висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити висновок, що використання штучного інтелекту не змінює сутності державної влади як особливого виду публічної влади, однак істотно трансформує способи її реалізації. Алгоритмізація державної діяльності створює нову технологічну інфраструктуру здійснення державних функцій, у межах якої частина аналітичних, прогнозних та процедурних операцій може виконуватися автоматизованими системами. Основним теоретико-правовим результатом дослідження є положення про те, що штучний інтелект не може розглядатися як самостійний суб'єкт державної влади. Він є технологічним інструментом реалізації владних повноважень, а тому не набуває самостійної компетенції та юридичної відповідальності. Використання алгоритму не повинно змінювати визначеного законом носія владного повноваження. Запропоновано принцип технологічної нейтральності носія владного повноваження, відповідно до якого зміна технологічного способу реалізації державної функції не змінює юридичної належності відповідного владного повноваження.

Доведено необхідність розгляду пояснюваності алгоритмічних рішень як складової правової визначеності. Особа повинна мати можливість зрозуміти юридично значущі підстави рішення, прийнятого із використанням штучного інтелекту. Технологічна складність алгоритму не може бути підставою для зниження стандартів мотивованості державного рішення.

Обґрунтовано концепцію алгоритмічної законності, яка передбачає відповідність законодавству не лише кінцевого рішення, а й юридично значущих етапів функціонування алгоритмічної системи: визначення мети, джерел даних, критеріїв оцінювання, порядку використання результатів та механізмів контролю. Визначено три рівні алгоритмічної участі держави: технічний, аналітичний та владно-рішєнєвий. Зі збільшенням впливу алгоритму на правове становище особи повинні підвищуватися стандарти людського контролю, прозорості, мотивування та можливості оскарження.

Особливе значення має принцип юридичної відповідальності. Використання автоматизованої системи не повинно створювати «зону безвідповідальності» у діяльності держави. Закон України «Про адміністративну процедуру» прямо закріплює відповідальність адміністративного органу за адміністративні акти, прийняті в автоматичному режимі. Це дозволяє розглядати юридичну відповідальність державного органу як фундаментальну гарантію від технологічної автономізації державної влади.

Отже, сучасна цифрова держава не повинна розвиватися шляхом поступової заміни правового регулювання технологічним управлінням. Навпаки, технологічна трансформація має супроводжуватися посиленням фундаментальних принципів права. Штучний інтелект може

підвищувати ефективність держави, однак не повинен розширювати її владу поза межами, визначеними правом. Саме тому перспективна модель державної влади в умовах розвитку штучного інтелекту має ґрунтуватися на формулі: «алгоритмічна ефективність – правова визначеність – людський контроль – юридична відповідальність». Подальші наукові дослідження доцільно спрямувати на розроблення теоретико-правової концепції цифрової держави, визначення меж технологічного делегування державних функцій, дослідження алгоритмічної правосуб'єктності, правового статусу автоматизованих рішень та формування системи принципів технологічно підконтрольної державної влади.

Список використаних джерел:

1. Адаסקалиця К. Правова визначеність як вимога до формалізації норми права. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права. імені Короля Данила Галицького. Серія «Право»*. 2024. Вип. 17 (29). С. 10–18. DOI: 10.33098/2078-6670.2024.17.29.10-18
2. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*, 2023, № 15, ст. 50.
3. Крутий О. М., Лопатченко І. М. Стратегічні комунікації у публічному управлінні в умовах глобалізації. *Державне будівництво*. 2018. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeBu_2018_2_4
4. Орлов О. Цифрова етика та алгоритмічна прозорість: виклики та методи забезпечення справедливості автоматизованих рішень у державному управлінні. *Аспекти публічного управління*. 2025. № 13(2), 51–60. DOI: <https://doi.org/10.15421/152520>
5. European Union. Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act).
6. Максименцева Н. О., Максименцев М. Г. Штучний інтелект у публічному управлінні: переваги цифрових технологій та загрози суверенному інформаційному простору. *Державне управління удосконалення а розвиток*. 2024. № 2. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.2.7>
7. Марутян Р. Р. Інформаційні технології інтелектуального управління у публічноуправлінській практиці: зарубіжний та вітчизняний досвід. *Вісник Національного університету цивільного захисту України. Державне управління*. 2018. Вип. 2 (9). С. 146–153. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNUCZUDU_2018_2_22
8. Журавльова Т. Особливості адміністративних процедур при здійсненні податкового контролю: правові аспекти та ефективність застосування *Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ*. 2024. Спец. випуск № 1 (132). С. 83–88. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/15790/1/10.pdf>
9. Пархоменко-Куцевіл О. Теоретичні засади застосування штучного інтелекту в системі публічного управління як основа транспарентності. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*, 2025. Vol. 11, С. 126–135. DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2025-11-126-135>
10. Про схвалення Концепції розвитку штучного інтелекту в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 р. № 1556-р : станом на 29 груд. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-2020-p#Text>

Дата першого надходження статті до видання: 05.05.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 29.05.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 15.06.2026